

NOTĂ INFORMATIVĂ

Astăzi, 30 ianuarie 1938, a avut loc întrunirea Asociației Romilor Buzoieni, în localul d-lui Stoica Vanghele din str. Colonel Voicescu nr. 12. Întrunirea a început la orele 11 și a luat sfârșit la orele 12.40, cu un număr de membrii circa 20-25.

Conferința a fost ținută de dl. Laurențiu Anghel, inspectorul general și conferințelor al Asoc. Uniunea Generală a Romilor din România București, în prezența d-lui președinte Radu Neacșu, vorbind despre dezbinarea în care se găsește în momentul de față așa-zisul popor țigan, zicând că asociația nu umblă după drepturi, au drepturi ca orișicare popor, ci pentru ridicarea prestigiului, vroind a-și câștiga dreptul asociației. Asociația nu joacă rol material. Toți țiganii au bani, dar n-au omenie. A mai vorbit despre educație, atât în familie, cât și în afară. Li s-a explicat cuvântul de rom, care înseamnă om liber, aducându-le aminte din anul 1877, când țiganii erau robi la boieri și ședeau sub asuprirea lor. Să se ajute unul pe altul, cum face poporul evreu.

S-a pus întrebarea apoi de a se alege un secretar, la care majoritatea a ales pe Vasile Dinu, zis Crețu, apoi inspectorul romilor a încheiat un proces-verbal în asistența membrilor, care l-au semnat.

Președintele romilor buzoieni, Mitică C-tin, zis Pescaru, și vicepreședintele Gheorghe Păsăroiu au adus mulțumiri d-lui inspector pentru inițiativa pe care a luat-o și pentru sfaturile pe care le-a dat.

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.197)

România
Direcțiunea Generală a Poliției
Inspectoratul Regional de Poliție Craiova
Nr. 714/1938 februarie 4

Domnule Director General,

Ca urmare a raportului nostru telefonic nr. 614 din 1 februarie a.c., avem onoare a raporta că în ziua de 2 februarie 1938, la orele 13 și 30, în sala localului de dans, proprietatea d-lui Gh. Duțulescu din Craiova, str. Alexandru cel Bun nr. 100, s-a ținut întrunirea convocată de Asociația Cetățenească a Romilor din România, filiala Craiova, la care au participat circa 200 persoane.

Întrunirea a fost prezidată de d-l Gh.A. Lăzurică, președintele numitei asociații, care luând cuvântul, spune următoarele:

„Constat că nu găsesc la Craiova entuziasmul din alte orașe. Ca reprezentant al Asociației Cetățenești a Romilor din România, mă simt obligat să iau act de necazurile romilor, să intervin spre a li se face oarecare înlesniri, să se amelioreze situația artiștilor romi de la orașe și să li se acorde în general o deplină libertate și egalitate de drepturi, cum și un tratament la fel, romii fiind oameni meritoși și folositori țării. Jidanii s-au bucurat în România de un tratament social și de aceea romii au dreptul să li se acorde și lor oarecare înlesniri.

La Cheia din județul Prahova s-a obținut un teren pe care se va ridica o casă de odihnă pentru copiii romilor, care să fie trimiși în colonie de vară. În ceea ce privește muzica, situația socială a romilor să fie mai nimerită, mai potrivită cu restul lor.

Nu sunt disperat de cei 6 ani de luptă în această mișcare. Am făcut sacrificii pentru ea. Pe tema culturală s-a obținut ceva și romii sunt priviți altfel decât până acum. Pentru nomazi, am izbutit să avem permis spre a-și putea face meseria lor”.

Arată activitatea desfășurată pe tărâm publicistic, lămurește originea romilor, care sunt un popor cu o istorie străveche, descriind fazele prin care au trecut până la eliberarea lor din sclavie, care s-a înfăptuit de domnitorul Cuza. Mulțumește acelor care au înțeles să proslăvească memoria domnitorului Cuza la Craiova și spune că aici s-au găsit oameni destoinici care pot să ajute la izbândirea doleanțelor lor.

„Pentru binele nostru și al țării să urmărim Partidul Național Creștin, căci prin el putem izbuti. Nu este vorba de un partid învechit în rele, ci de-un partid în frunte cu Patriarhul Naționalismului, d-l profesor A.C. Cuza, și cu poetul neamului, d-l Octavian Goga[1]”. Își exprimă încrederea în conducerea guvernamentală de la Craiova și în d-l ministru Virgil Potârcă[2], care a plecat dintr-un partid jidovit. „Romii nu pleacă peste graniță, ci sunt patrioți, iubesc țara românească, care este și a lor, și sunt buni creștini”.

D-l Nae Cristescu, din Călărași, mulțumește d-lui Ionel Vasilescu, vicepreședinte al romilor din România, care este un om modest și cu suflet mare. Elogiază pe d-l Gh.A. Lăzurică pentru munca depusă, pentru ridicarea prestigiului poporului rom. Spune că sunt susținătorii clasei obidite a poporului rom, deoarece și ei fac parte dintre cei obidiți. La un loc sunt 5000 de oameni obidiți și pentru toți luptă conducătorii asociației. Romii trebuie să pornească la muncă cu temei și aceasta se face numai în cadrul organizației cetățenești a romilor din România.

„La Craiova sunt mii de suflete, care prin mine pot să facă mult – spune vorbitorul –, deci să se unească aceste suflete pentru binele lor și al țării, deoarece ceea ce n-au putut face politicienii cu cheltuieli de sute de milioane, au făcut romii. Cântecul lor au dus faima țării românești peste graniță. Prin datinile românești cântate de romi s-a arătat că poporul românesc are comori de simțire și arată că nu este un popor de sălbatici, cum se credea. Țara noastră este amenințată de primejdie, căci străinii și în special jidanii au năpăstuit-o și au pus stăpânire pe tot ce avem de preț. Trebuie să luptăm ca să curățăm jocul românesc de păduchele jidănesc. Până și Craiova este năpădită de jidani, căci aproape 20% din populație sunt evrei[3]. Evreilor nu le convine ca poporul românesc să fie unit, căci ei numai datorită dezbinării trăiesc, speculând neamurile.

Azi avem la cârma țării un guvern al românismului, singurul guvern de care națiunea are nevoie, care nu e dictat de finanțele iudaice. Credem că prin acest guvern poporul românesc își așează azi o soartă mai bună. Noi romii, trebuie să mergem la luptă cu lozinca «România a românilor».

Actul cel mai mare făcut de acest guvern a fost suprimarea gazetelor jidănești în 24 de ore[4]. Dacă noi suntem atât de săraci în țară bogată, aceasta este datorită în mare parte presei jidovești, care lucra numai pentru interesele jidovilor și jidoviților”.

Elogiază pe d-l ministru Virgil Potârcă, urmaș de pandur, care reprezintă în guvern românismul, sufletul oltenesc. Este omul realităților și înfăptuirilor mari. De asemenea elogiază pe d-l Gr. Pleșa Puiu.

Arată înfăptuirile de ordin economic ale guvernului, care într-o lună a ieftinit bumbacul, gazul, sarea, taxele pe C.F.R. și în curând va ieftini zahărul. Acest guvern a iertat delictele și toate amenzile, care în mare parte erau pornite din ură, abuz sau dușmănie. De asemenea, s-a venit cu o amnistie a pedepselor, care lovea tot pe cei nevoiași.

Romii sunt creștini și dinastici, și ei trebuie să asculte „cuvântul regal” și să arate că sunt conduși de lozinca „Hristos, Rege și Națiune”.

D-l Ionel Vasilescu-Ploiești mulțumește d-lor Lăzurică și Cristescu pentru faptul că au venit în mijlocul romilor de la Craiova ca să le dea îndemn și ajutor pentru lupta ce au s-o ducă. Mai vorbesc Parulea Miclescu, Gângulescu, Gheorghe Bălțeanu și Perișoreanu, care asigură pe d-l Lăzurică de tot concursul lor.

Adunarea a luat sfârșit la ora 14 și 45, când participanții s-au răspândit în liniște.

Inspector regional
[indescifrabil]

Șeful Serv. Sig.
Gh. Șerbănescu

(Arh.St.București, Direcția Generală a Poliției, dos. 34/1922-1938, f.198-199)

[1] Este vorba de Partidul Național Creștin, fondat la Iași la 14 iulie 1935, aflat la guvernare (din 29 decembrie 1937 până la 10 februarie 1938), care avea pe A.C. Cuza ca președinte de onoare, iar pe O. Goga președinte activ, acum președintele Consiliului de Miniștri. „Gazeta Romilor” a publicat ceva mai înainte, sub semnătura lui G. Niculescu, o *Scrisoare deschisă d-lui prof. A.C. Cuza*, în care îl roagă pe acesta să nu acorde atenție lui Lăzărescu și lui Șerboianu, care se laudau a fi apropiați lui O. Goga, fiind „doi escroci care vor să parvină de pe urma romilor” (II, 1937, nr.7-8, 25 iulie, p.1).

[2] Virgil Potârcă era acum ministrul lucrărilor publice și comunicațiilor, iar până la 8 ianuarie 1938 fusese ministrul agriculturii și domeniilor, în același guvern.

[3] Evident, cifra este exagerată. Conform Recensământului din 1930, ponderea evreilor în orașul Craiova era de 3,4%, iar la nivelul întregului județ Dolj ponderea era de numai 0,5% (*Recensământul general al populației României din 29 decembrie 1930*, II, București, „Monitorul Oficial”, 1938, p.166). Prin discursul citat, se încerca alinierea la orientarea general antisemită a guvernului Goga.

[4] Se referă la o serie de decrete-legi privind „românizarea presei” și retragerea permiselor de liberă circulație pe căile ferate a unui număr de 120 de jurnaliști evrei.